Minister
Finansów i Gospodarki

Warszawa, 21 lutego 2026 roku

Sprawa: Oświadczenie senator Anny Górskiej z 3 lutego 2026 r. w sprawie „rozliczeń podatkowych więźniów zatrudnionych w zakładach pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności”
Znak sprawy: DD3.054.4.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w związku oświadczeniem senator Anny Górskiej, skierowanym do ministra finansów i gospodarki oraz do ministra sprawiedliwości, w sprawie „rozliczeń podatkowych więźniów zatrudnionych w zakładach pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności”, proszę o przyjęcie stanowiska ministra finansów i gospodarki wobec tego zagadnienia.

Opodatkowanie podatkiem dochodowym dochodów osób fizycznych reguluje ustawa PIT[1]. Od początku jej obowiązywania, czyli od ponad 30 lat, roczny podatek PIT podatnicy rozliczają w urzędzie skarbowym ustalonym według ich miejsca zamieszkania.

Miejsce zamieszkania osoby fizycznej określają postanowienia Kodeksu cywilnego[2]. Jest to miejscowość, w której osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu. O miejscu zamieszkania decyduje wola (chęć przebywania), a nie długość pobytu. Miejsce zamieszkania nie jest tożsame z adresem zameldowania, czy adresem zakładu karnego, w którym podatnik (skazany) odbywa prawomocną karę pozbawienia wolności. Okoliczności tej nie zmienia fakt, że w trakcie odbywania kary skazany pracuje na terenie więzienia lub poza jego murami u zewnętrznych kontrahentów.

[1] Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, ze zm.).
[2] Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 1071, ze zm.).

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Pracujący osadzeni, tak jak inni podatnicy podatku PIT, jeśli w roku podatkowym uzyskali należności za pracę podlegające wykazaniu i opodatkowaniu w zeznaniu podatkowym, rozliczenia tego dokonują z uwzględnieniem zasad dotyczących właściwości miejscowej.

Zasady te korespondują z regulacjami zawartymi w ustawie o JST[3], w myśl których dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są między innymi dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych. Od 2025 r. – w związku z nowym systemem finansowania samorządu terytorialnego[4] – udział gminy wynosi 7% dochodów podatników podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze tej jednostki samorządu terytorialnego.

Nowy system dochodów jednostek samorządu terytorialnego, w tym gmin, powstał przy założeniu zwiększenia dochodów własnych JST, ustabilizowania poziomu finansowania, zwiększenia przewidywalności, oraz dostosowania wysokości dochodów do potrzeb finansowych. System ten został wypracowany przy współpracy rządu z samorządem.

Jednocześnie należy zauważyć, że gmina nie finansuje zakładów karnych. Utrzymanie zakładów karnych i aresztów śledczych w Polsce jest zadaniem państwa, a nie samorządu. W konsekwencji gmina nie tylko nie ponosi kosztów pobytu osadzonych w zakładzie karnym lub areszcie, ale również nie ponosi kosztów przebywania osadzonych na terenie gminy. Istotą kary pozbawienia wolności – jak sama nazwa wskazuje (nawet jeśli osadzony ma zgodę na pracę) – jest ograniczenie swobody w wyborze miejsca pobytu, spędzania czasu oraz częstotliwości kontaktów ze światem zewnętrznym. Innymi słowy, osadzony, nawet gdyby chciał, nie korzysta z infrastruktury gminy oraz oferowanych przez nią usług publicznych.

Zakłady karne tworzą też miejsca pracy dla miejscowych funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz miejscowego „personelu cywilnego" obsługującego placówkę więzienną. Podatek PIT od dochodów tych osób zasila dochody jednostki samorządu terytorialnego.

W związku z powyższym, uprzejmie informuję, że obecnie nie prowadzimy prac, których celem byłoby wprowadzenie zmiany przy ustalaniu dochodów gminy z tytułu udziału w dochodach podatników podatku dochodowego od osób fizycznych w taki sposób, by uwzględniać nie tylko dochody podatników zamieszkałych na obszarze danej gminy, ale także przebywających w zakładach karnych położonych na jej terytorium.

[3] Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572, ze zm.).
[4] Ustawa o JST zastąpiła ustawę z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 356, ze zm.), która obowiązywała od 2003 r.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Finansów